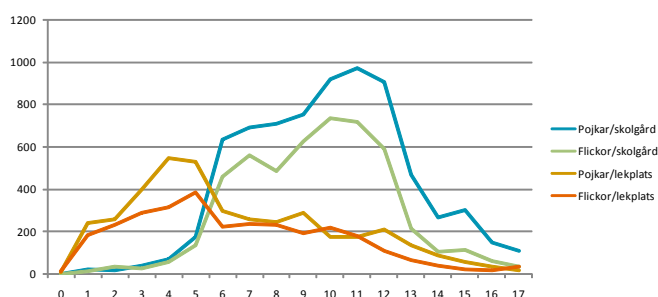

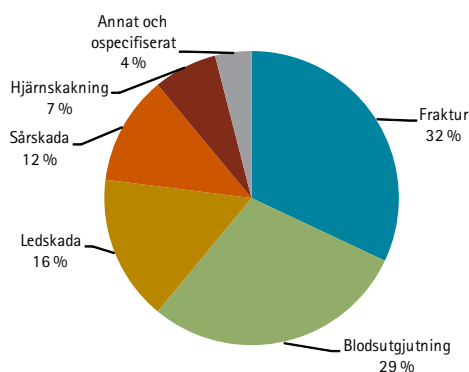
OLYCKOR PÅ LEKPLATSER OCH SKOLGÅRDAR

Varje år inträffar uppskattningsvis 19 000 olycksfall på lekplatser och skolgårdar, bland barn i åldrarna 0–17 år, som är så allvarliga att man behöver uppsöka en akutmottagning.

Av dessa olycksfall sker 64 % på skolgårdar (inklusive lekplatser på skolgårdar) och 36 % på andra lekplatser. Det är fler pojkar än flickor som skadar sig på både lekplatser och skolgårdar. Flest skador drabbas barn i åldrarna 7–9 år. På lekplatser utanför skolgårdar drabbas mest barn i åldrarna 3–5 år och på skolgårdar barn i åldrarna 10–12 år.

Skattat antal skadade per år till följd av olycksfall på lekplatser och skolgårdar med lekplats sorterat på åldersgrupp och kön.

Fördelning av skador som inträffar både på lekplatser och skolgårdar.

Fall är vanligast

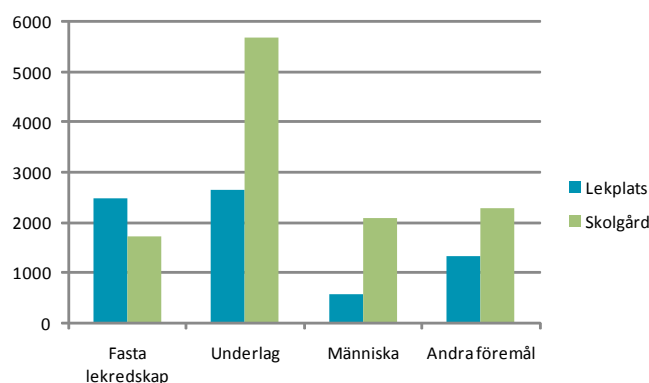
Den vanligaste orsaken till olyckor är att barn faller (62 %). De halkar eller snubblar, antingen i samma plan eller faller från höjd. Fall från höjd är vanligt, särskilt på lekplatser utanför skolgårdar. Den näst vanligaste orsaken är att barn kolliderar med olika föremål eller med kamrater. På skolgårdar är kollisioner vanligare än på andra lekplatser. Andra olyckor är till exempel att barn klämmer eller skär sig, sticker sig på vassa föremål eller får föremål i ögonen.

Fasta föremål är oftast utlösande

En uppdelning av utlösande och orsakande föremål visar att fast lekutrustning och andra fasta föremål, till exempel träd, stenar och staket, utlöser över 50 % av olycksfallen. Övriga olycksfall utlöses av kamrater och utrustning som barnen eller föräldrarna tagit med till lekplatsen. De föremål eller produkter som utlöser flest olyckshändelser på lekplatser är klätterställningar, gungor, rutschbanor, pulkor och källor samt andra människor.

I drygt hälften av alla olyckor på skolgårdar och andra lekplatser orsakas skadan av underlaget. Fasta föremål orsakar cirka 20 % av skadorna.

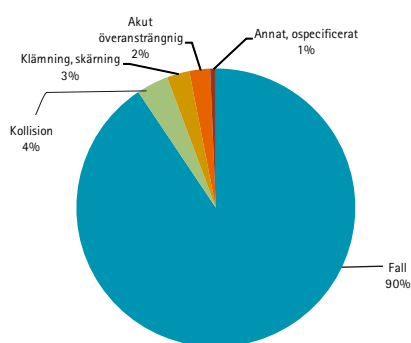

Inblandade föremål som har utlöst olyckan eller orsakat skadan fördelat på skattat antal skadade per år.

Av de fasta lekredskapen är klätterställningar inblandade i flest olyckor, följt av gungor och därefter rutschbanor.

Klätterställning

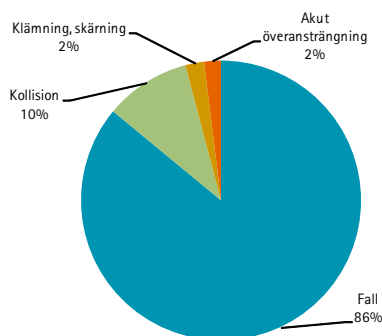
Ungefär 1 700 barn skadas i klätterställningar varje år. Något fler pojkar än flickor skadas i klätterställningar. De flesta som skadas är 4–9 år. Armar och händer, framförallt underarmar, är de kroppsdelar som oftast skadas. Därefter följer ben och fötter, samt huvud. 15 % blir inlagda på sjukhus för fortsatt vård. Den vanligaste skadan är frakturer (41 %), följt av blodsutgjutningar (26 %). Hjärnskakning uppträder i ungefär 10 % av olyckorna.

Fördelning av skadade barn, efter olyckor i klätterställningar, på mekanismer.

Gunga

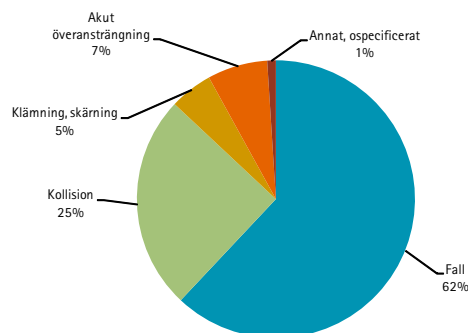
Uppskattningsvis skadas 1 500 barn i gungor varje år. I stor sett lika många pojkar och flickor skadas i gungor. De flesta är i åldrarna 6–11 år. Armar och händer, framförallt underarmar och handleder, är de kroppsdelar som oftast utsätts för skador, följt av huvudet. Därefter följer ben, fotleder och fötter. Knappt 15 % blir inlagda på sjukhus för fortsatt vård. 40 % av skadorna är frakturer, därefter följer blodsutgjutningar (30 %), stukningar (11 %) och hjärnskakning (9 %).

Fördelning av skadade barn, efter olyckor i gungor, på mekanismer.

Rutschbana

Ungefär 700 barn skadas i rutschbanor varje år. 60 % är pojkar och 40 % flickor. De flesta är i åldrarna 3–9 år. De flesta skadorna har drabbat armarna, i första hand underarm, handled och armbåge. Därefter följer huvudet och benen. 14 % blir inlagda på sjukhus för fortsatt vård. 34 % av skadorna är frakturer, därefter följer blodsutgjutningar (28 %) och sårskador (14 %). Knappt 10 % av skadorna är hjärnskakningar.

Fördelning av skadade barn, efter olyckor i rutschbanor, på mekanismer.

Att förebygga skador

Skador kan förebyggas genom att välja stötdämpande underlag där det är lämpligt, till exempel grovkornig sand, fallskyddsmattor eller gräs istället för asfalt. Allt underlag måste också underhållas för att de stötdämpande egenskaperna ska bevaras och för att undvika onödiga ojämnheter. Lekredskap ska vara utformade på ett säkert sätt och underhållas väl, för att undvika att risker uppkommer med tiden. Lekplatsens planering är också viktig, med till exempel inspringningsskydd runt gungor och väl tilltagna utrymmen kring alla redskap.

Den som upptäcker en skaderisk på en lekplats kan alltid vända sig till den ansvarige fastighetsägaren.

Läs mer om säkerhet på lekplatser på Boverkets, Konsumentverkets och Sveriges Kommuner och Landstings webbplatser. Mer information kan man också få från kommunens byggnadsnämnd.

De uppgifter som redovisas här kommer från IDB, Injury Data Base, som Epidemiologiskt centrum vid Socialstyrelsen ansvarar för. Statistiken avser perioden 2003–2007. I IDB samlas fördjupade uppgifter om skador från ett antal akutsjukhus i Sverige. Uptagningsområdena täcker cirka sju procent av Sveriges befolkning och uppskattas med hjälp av befolkningsdata till antalet skador i landet som helhet.

Detta blad är ett resultat av samarbete mellan Räddningsverket, Socialstyrelsens epidemiologiska centrum (EpC), Boverket, Sveriges Kommuner och Landsting samt Konsumentverket. Vid årsskiftet 2008–2009 upphör Räddningsverket och uppgifterna övertas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.